

Høring av forslag om vern av seks skogområder i Viken

Innholdsfortegnelse

1. Verneforslag.....	3
2. Hjemmelsgrunnlag.....	4
3. Saksgang.....	5
3.1. Bakgrunn og saksgang for de enkelte verneforslagene.....	6
3.2. Oppstartsmelding, mottatte merknader og Statsforvalterens kommentarer.....	7
4. Endringer etter oppstart av verneplan.....	16
5. Konsekvenser av et vern.....	17
6. Høring.....	18
7. Verneforslag.....	19
7.1. Hagaevju, Nes kommune.....	19
7.2. Styggvannsdalen, Lørenskog kommune.....	21
7.3. Søbråten, Bærum kommune.....	23
7.4. Torshov, Gjerdrum kommune.....	25
7.5. Ramsåsen, Bærum kommune.....	26
7.6. Rudskampen og Råbjørn, Nannestad kommune.....	28
8. Vedlegg.....	30

1. Verneforslag

Statsforvalteren i Oslo og Viken sender med dette på høring forslag om vern av fire nye naturreservater og utvidelse av to eksisterende naturreservater i Viken.

De nye områdene som foreslås vernet er:

- **Hagaevju**, Nes kommune, ca. 151 daa. Kommunalt eid og tre private grunneiere.
- **Styggvannsdalen**, Lørenskog kommune, ca. 502 daa. Eid av tre private grunneiere.
- **Søbråten**, Bærum kommune, ca. 103 daa. Eid av én privat grunneier.
- **Torshov** (tidligere Thorshaug), Gjerdrum kommune, ca. 214 daa. Eid av to private grunneiere.

Områdene som foreslås utvidet er:

- **Ramsåsen** naturreservat, Bærum kommune. Utvidelse på ca. 1261 daa. Kommunalt eid og to private grunneiere.
- **Rudskampen** naturreservat med Råbjørn, Nannestad kommune. Utvidelse på ca. 2659 daa. Eid av én allmenning og én privat grunneier.

Basert på tilgjengelig kunnskap om naturverdiene i områdene og/eller nye naturfaglige registreringer som er gjennomført i forbindelse med verneplanarbeidet, vurderes områdene å kvalifisere for vern som naturreservat etter naturmangfoldloven.

Det ble meldt oppstart av verneplanarbeid 6. november 2020, med frist for uttalelse 30. november 2020.

Områdene er tilbudt for vern av skogeierne selv gjennom ordningen med frivillig vern av skog. Ved frivillig vern forutsettes det at grunneierne og staten blir enige og inngår avtale om erstatning, avgrensning og vernebestemmelser før vernevedtak. Slike avtaler er foreløpig ikke inngått for områdene. I løpet av prosessen vil forhandlingene avklare om det er grunnlag for en endelig avtale.

Gjennom behandling av St.meld. nr. 25 (2002-2003) sluttet Stortinget seg til Regjeringens innstilling om en kraftig opptrapping av skogvernet i Norge. Meldingen trakk opp viktige prinsipper og satsingsområder for skogvernet. Det ble blant annet lagt til grunn at et utvidet skogvern skulle følge de faglige anbefalingene i NINA rapport 54/2002 «*Evaluerings av skogvernet i Norge*». I meldingen ble frivillig vern trukket frem som en viktig strategi for det framtidige skogvernet i Norge.

I St.meld. nr. 14 (2015-2016) *Natur for livet* sier Regjeringen at den vil videreføre det langsiktige arbeidet med skogvern og øke det frivillige skogvernet. Det ble vedtatt et mål om vern av 10 % av skogarealet i Norge. Så langt er ca. 5 % av all skog i Norge vernet.

2. Hjemmelsgrunnlag

Vern av spesielle områder eller forekomster skjer i medhold av lov av 16. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) jf. §§ 33-51. I naturmangfoldloven er det hjemmel for opprettelse av ulike vernekategorier. Vernekategorien naturreservat er den strengeste verneformen, og denne blir normalt brukt for vern av skog.

Vedtak om opprettelse av naturreservater treffes av Kongen i Statsråd etter naturmangfoldloven § 37, som lyder slik:

Som naturreservat kan vernes områder som

- a) inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,*
- b) representerer en bestemt type natur,*
- c) på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,*
- d) utgjør en spesiell geologisk forekomst, eller*
- e) har særskilt naturvitenskapelig verdi*

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettingstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for å ivareta verneformålet, skal det samtidig med vernevedtaket legges frem et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk godtgjørelse til private som bidrar til områdets skjøtsel.

3. Saksgang

I saker med frivillig vern av skog får normalt Statsforvalteren tilbud om vern fra grunneier(e) via deres skogeierorganisasjon. Det blir deretter gjort naturfaglige registreringer i de aktuelle områdene, med mindre det fra tidligere av foreligger tilstrekkelig kunnskap om naturverdiene. Hvis allerede foreliggende kunnskap og/eller nye naturfaglige registreringer viser at området kvalifiserer for vern, fremskaffes skogdata som grunnlag for erstatningsberegninger. Deretter forhandler grunneiere og staten om erstatning, vernegrense og -bestemmelser.

I utgangspunktet skal det inngås avtale mellom skogeier og staten før det blir meldt oppstart av verneplanarbeid. For å sikre tilstrekkelig fremdrift i skogvernarbeidet, har det imidlertid den senere tid blitt meldt oppstart og sendt ut høringsforslag før slike avtaler er inngått. En forutsetning for dette er at grunneierne har gitt aksept for en slik fremgangsmåte.

Den formelle saksbehandlingen skal følge naturmangfoldlovens §§ 41 til 43 og rundskriv T-3/99 fra Miljøverndepartementet (nå Klima- og miljødepartementet). Dette kan oppsummeres på følgende måte:

- **Oppstartsmelding:** Statsforvalteren varsler oppstart av verneplanarbeid ved brev til grunneiere og aktuelle etater og organisasjoner, samt kunngjøring i aviser.
- **Offentlig høring:** Et konkret verneforslag sendes på høring ved brev til grunneiere og andre høringsinstanser. Høringsforslaget skal beskrive verneverdier og andre verdier, samt de konsekvensene forslaget antas å få. Det skal følge med forslag til vernekart og verneforskrift, og frist for å komme med merknader skal være minst to måneder.
- **Tilråding til Miljødirektoratet:** Etter høringen skal Statsforvalteren vurdere innkomne merknader og eventuelt gjøre endringer i forslaget. Eventuelle større endringer må drøftes med grunneierne. Deretter sender Statsforvalteren sin tilråding til Miljødirektoratet.
- **Tilråding til Klima- og miljødepartementet (KLD):** Miljødirektoratet vurderer forslaget og sender sin tilråding til KLD.
- **Forslag om vern:** KLD forbereder saken og legger forslag om vern frem for Kongen i Statsråd.
- **Vedtak om vern** gjøres av Kongen i Statsråd som kongelig resolusjon. Etter vedtaket vil erstatningen bli utbetalt i tråd med avtalen med grunneier.
- **Kunngjøring om vern:** Statsforvalteren sender brev til grunneiere og andre høringsinstanser, samt kunngjør vedtaket i aktuelle aviser. De nye verneområdene blir skiltet og merket.
- **Grensemerking** blir vanligvis gjort av jordskifteretten, som etter begjæring fra Statsforvalteren opptar sak om grensegang for det enkelte område.

3.1. Bakgrunn og saksgang for de enkelte verneforslagene

Oppstartsmelding for alle områdene ble sendt 6. november 2020.

1. Hagaevju, Nes kommune

Hagaevju inngikk i ravinekartleggingen i Nes kommune i 2016. Området som sendes på høring ble tilbudt for vern av Nes kommune og to private grunneiere 26. februar 2020. Statsforvalteren er gjort kjent med at ytterligere en grunneier i området har besluttet å tilby areal for vern. Tilbudet ble imidlertid ikke mottatt innen høringen. Etter avklaring via Viken Skog er likevel det aktuelle arealet tatt med i høringsforslaget.

2. Styggvannsdalen, Lørenskog kommune

Området er eid av tre private grunneiere. Arealet ble tilbudt for vern 26. mars 2019. Tilleggsarealer i nord ble tilbudt 5. oktober 2020 og 11. desember 2020. Opprinnelig tilbudsareal ble kartlagt i 2019. Rapport forelå i mai 2020.

3. Søbråten, Bærum kommune

Arealet ble tilbudt for vern i januar 2020. Det er en privat grunneier. Det er ikke foretatt nye naturfaglige registreringer i forbindelse med frivillig vern. Arealet er kartlagt i flere omganger.

4. Torshov, Gjerdrum kommune

Området ble tilbudt for vern av to private grunneiere 17. april 2020. Arealet inngikk i fuktskogkartleggingen i 2019.

5. Ramsåsen, Bærum kommune

Utvidelse av eksisterende Ramsåsen naturreservat ble tilbudt av Bærum kommune og to private grunneiere 22. januar 2020. Arealet er kartlagt i flere omganger, etter både DN-håndbok 13 og NiN. Det er ikke foretatt nye naturfaglige registreringer i forbindelse med frivillig vern.

6. Rudskampen og Råbjørn, Nannestad kommune

Råbjørn og tilbudt utvidelse av Rudskampen var opprinnelig og i oppstartsmeldingen to separate områder, men med svært kort avstand. Av hensyn til forvaltningen og brukere av områdene er det foreslått at disse bindes sammen til et område med felles verneforskrift. Arealet ved Råbjørn ble tilbudt i to omganger, henholdsvis 28. februar 2019 og 26. november 2019. Opprinnelig tilbud om utvidelse av Rudskampen ble mottatt 8. september 2020. Det er ikke foretatt nye naturfaglige registreringer for tilbudet ved Rudskampen, men Råbjørn ble kartlagt i 2019. Endelig rapport for dette området forelå i 2020.

3.2. Oppstartsmelding, mottatte merknader og Statsforvalterens kommentarer

Oppstart av arbeid med områdene ble meldt den 6. november 2020, med frist for å komme med merknader 30. november 2020. Oppstartsmeldingen ble sendt til grunneiere og aktuelle lokale, regionale og sentrale høringsinstanser. Verneplan ble også kunngjort i aviser og på Statsforvalterens hjemmeside.

Under gis et sammendrag av mottatte innspill til områdene som legges ut på høring, og Statsforvalterens respektive kommentar.

Bane NOR berøres ikke av de foreslåtte verneområdene, og har derfor ingen merknader.

Statsforvalterens kommentar: Statsforvalteren tar uttalelsen til orientering.

Landbruksdirektoratet ønsker at det fremkommer hvordan aktuelle verneforslag nyttes i landbrukssammenheng. Dersom landbrukshensyn ikke ivaretas i utkast til forskrift, ber de om at det begrunnes i høringsdokumentene. Dette gjelder f.eks. skogsbilveier til bakenforliggende arealer, traktorveier i forbindelse med jordbruk, samt interesser knyttet til stølsdrift, beite og reindrift. Dersom det foreslås beiteforbud, ber de om en begrunnelse. De ønsker generelt unntak for motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe.

Statsforvalterens kommentar: I Styggvannsdalen og utvidelsen av Rudskampen med Råbjørn er det avmerket trasé på vernekartet med tilhørende vernebestemmelser som ivaretar behovet knyttet til skogbruksdrift i bakenforliggende arealer.

Beiting er foreslått tillatt i alle områdene. I enkelte av områdene med fuktig/slitasjesvak vegetasjon, som eksempelvis i edelløvskog, på leiremark (raviner) og i sårbar sump- og kildeskog er formuleringen «skånsom beiting» benyttet. Denne formuleringen er i tråd med nyere vernevedtak av områder der det ut fra verneverdiene kan være behov for å regulere beitetrykket eller type beitedyr. I slike områder er også utplassering av saltstein foreslått søknadspliktig av hensyn til verneverdiene. For områdene i denne høringen gjelder dette Søbråten, Ramsåsen, Torshov, og Hagaevju.

Det er i alle områder et generelt unntak for uttransport av syke og skadde bufe. Oppsetting og vedlikehold av gjerder er ivaretatt i henhold til mal for verneforskrifter.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) viser til at det i Hagaevju og Råbjørn ligger nettanlegg innenfor de foreslåtte verneområdene.

Hagaevju: Elvia AS har områdekonsesjon i området. En 22 kV distribusjonslinje og regionallinjen ÅrnesRånåsfoss på 66 kV krysser det foreslåtte verneområdet ved Munkerudevja.

Råbjørn: Elvia AS har områdekonsesjon i området. Statnett SFs transmisjonsnett Røykås-Fåberg krysser området øst for Stubbetjernet.

Det må inkluderes standardbestemmelser for nett i verneforskriftene, slik at nettet kan driftes og vedlikeholdes som normalt.

Statsforvalterens kommentar: Statsforvalteren forholder seg til enigheten som er oppnådd sentralt om drift, vedlikehold, oppgradering m.m. av ledninger som krysser verneområder, og har i henhold til dette tatt inn standardbestemmelser i verneforskriftene for områdene Hagaevju og Rudskampen utvidelse med Råbjørn.

Statnett uttaler seg til verneplanen ved å være rettighetshaver innenfor Råbjørn. Verneområdet er foreslått opprettet over det klausulerte ryddebeltet for skog/byggeforbudsbeltet til 300 kV – transmisjonsnettledningen mellom Røykås og Fåberg transformatorstasjoner.

Forskriften må gis et generelt unntak fra vernebestemmelsene for drift og vedlikehold på energianlegg i og inntil verneområdet. Videre må det være åpning for oppgradering og fornyelse av ledningen. Det er ofte etablert kjøretraseer som benyttes ved drift og vedlikehold av ledningen. Statnett ber om at traséen som er avmerket på kartet vedlagt uttalelsen, tas inn i vernekartet og at det gis et generelt unntak fra vernebestemmelsene når det gjelder motorisert ferdsel langs denne. Det henstilles også til at arbeid med drone og helikopter, herunder landing, gis et generelt unntak fra ferdselsbestemmelsene.

Statnett ber om at det også må sikres plass til fremtidig utvikling/fornyelse av det elektriske anlegget ved at grensen for verneområdet legges et stykke utenom eksisterende transmisjonsnettledning, eller at det tas konkret høyde i forskriften for at ny ledning kan komme gjennom det foreslåtte verneområdet.

Statsforvalterens kommentar: Vi viser til kommentaren over om at standardbestemmelser er tatt inn i verneforskriften. Når det gjelder trasé for motorferdsel som er avmerket på kart av Statnett, går denne i hovedsak frem til kraftledningen utenfor foreslått vern. Et lite parti går forbi kraftledningen, og ender blindt inne i foreslått vern. Det ser ikke ut til å være noe nettilknyttet anlegg her, og Statsforvalteren kan ikke se behovet for at denne avmerkes på vernekartet.

Elvia har innspill til områdene Hagaevju og Ramsåsen.

Hagaevju: Verneforslaget krysses av 66 kV kraftledningen Rånåsfoss – Årnes (regionalnett) og en høyspenningsluftledning (distribusjonsnett).

Ramsåsen: En høyspenningskabel krysser verneområdet i sør (ved Ringikastet).

I verneplanenes bestemmelser må det sikres rett til drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende energi- og nettanlegg. Dette gjelder også nødvendig bruk av motorkjøretøy for å utføre disse oppgavene. For de nevnte verneområdene som krysses av luftledninger, må det også kunne utføres nødvendig skogrydding. Alle slike arbeider må kunne utføres uten at det må søkes dispensasjon.

Statsforvalterens kommentar: Når det gjelder Hagaevju viser vi til at det i verneforskriften er tatt inn standardbestemmelser som gjelder for tilfeller der kraftledninger krysser verneområder.

For området Ramsåsen kan Statsforvalteren ikke se at eksisterende vern eller foreslått utvidelse kommer i konflikt med drift, vedlikehold og fornyelse av eksisterende nettanlegg i området. Kun en kraftledning ligger, ut fra det vi kan se, i svært god avstand syd for verneforslaget. Dersom dette er feil, ber vi om at Elvia vedlegger et kart sammen med en høringsuttalelse.

Språkrådet: har kommentert foreslått navn til hvert enkelt område.

Hagaevju: Navnet er dekkende for området, men Hagaevja er tilrådd skrivemåte i SSR. Kartverket er bedt om å reise formell navnesak for å fastsette skrivemåten. Dette blir retningsgivende for skrivemåten av navnet på verneområdet.

Styggvannsdalen: Navnet *Styggvassdalen* som benyttet i oppstarsmeldingen er dekkende for området, men skrivemåten må bli *Styggvannsdalen* i samsvar med eneste godkjente skrivemåte i SSR.

Søbråten: Navnet *Søbråten* som benyttet i oppstarsmeldingen passer på området, men *Søbråten* er eneste godkjente skrivemåte i SSR.

Torshov: Navnet *Thorshaug* som benyttet i oppstarsmeldingen passer på området, men skrivemåten må bli *Torshov* i samsvar med gårdsnavnet i SSR.

Ramsåsen: *Ramsås* er vedtatt skrivemåte på åsen, og må bli navnet på verneområdet.

Råbjørn: Navnet passer på området, og er eneste godkjente skrivemåte.

Rudskampen: Navnet er fortsatt dekkende for området, og Språkrådet har ingen merknader til at dette videreføres for naturreservatet.

Statsforvalterens kommentar: Områdenavnet *Styggvassdalen* er endret til *Styggvannsdalen*.

Søbråten er endret til *Søbråten*.

Thorshaug er endret til *Torshov*, men Statsforvalteren viser til at Thorshaug var områdenavnet benyttet i tilbudet fra grunneier. Vi vil derfor ta dette opp med grunneierrepresentant.

Når det gjelder *Ramsåsen* foreslår Statsforvalteren en videreføring av eksisterende områdenavn, som opprinnelig ble vedtatt for naturreservatet i 1982.

Hagaevju opprettholdes som områdenavn inntil navnesaken er avgjort. Statsforvalteren har lagt til grunn det navnet som ble benyttet da vi fikk tilbud fra de aktuelle grunneierne om vern.

Direktoratet for mineralforvaltning (DMF): DMF har ikke merknader til forslag om opprettelse av verneområdene på dette tidspunktet.

Statsforvalterens kommentar: Statsforvalteren tar informasjonen til orientering.

Norsk bergindustri: Understreker viktigheten av at man undersøker områdets eventuelle geologiske forekomster før endelig vedtak fattes. De ber om tilbakemelding på dette, og ønsker svar på om det er foretatt geologiske undersøkelser i det aktuelle området. Ber om at en fremtidig verneforskrift utformes slik at den åpner opp for eventuelle uttak av fremtidige geologiske, drivverdige funn.

Statsforvalterens kommentar: Områdene er sjekket ut i kartverket til NGU, og vi viser også til DMF sin uttalelse. Vi mener på bakgrunn av dette at det foreligger et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag til å sende områdene på høring for eventuelle innspill om konflikter mellom et vern og geologiske forekomster.

DNT Oslo og Omegn støtter arbeidet som gjøres med å verne skogsområder, som gir grunnlag for gode leveområder for planter og dyr og dermed større opplevelsesverdier. De påpeker imidlertid at områdene også skal brukes. Ønsker mulighet for å vedlikeholde stier og løyper, og at det skal være mulighet for endringer og utvikling. Det er også viktig med mulighet for å holde utsiktspunkter og glenner åpent i terrenget. For øvrig har DNT følgende merknader til de konkrete områdene:

Råbjørn: DNT støtter forslaget. Det går mye brukte blåmerkede stier gjennom store deler av området. Den populære utleiehytten Råbjørnhytta ligger ved vannet Råbjørn, utenfor verneforslaget i vest. Det er en del ferdsel fra hytta.

Rudskampen: Det er flere stier i området, men utvidelsene berører ingen nye utover eksisterende vern. Gjeldende verneforskrift har fungert godt til nå.

Styggvannsdalen: Området er i dag noe i bruk, men bærer preg av at det nokså vanskelig å ta seg frem her. Det er ikke merkede stier i utredningsområdet, men det går en umerket sti ned til Styggvannet fra nord. Det må åpnes for å vedlikeholde denne.

Søbråten: Det er ikke merkede stier gjennom området. Etter DNT sitt syn kan det opprettes reservat her uten at det kommer i konflikt med bruken.

Ramsåsen: Mange benytter området, sommer som vinter. Utvidelsen berører både stier og skiløyper. Mange av stiene er ikke merket, men mye brukt. Det bør være rom for å vedlikeholde disse. Det planlegges å merke en stitrasé rundt Breimåsan. Det vil være aktuelt med gangbaner for å skåne terrenget. Dette bør det tas hensyn til ved utvidelsen. Det er problemer med stor vannføring og rasutsatte partier langs Urdselva, som kan medføre behov for omlegging.

Statsforvalterens kommentar: For utvidelsen av Rudskampen med Råbjørn foreslås videreføring av eksisterende verneforskrift for Rudskampen, som DNT påpeker har fungert godt.

Når det gjelder Styggvannsdalen er det i verneforskriften foreslått generelt unntak for vedlikehold av eksisterende stier. Stien ned til Styggvannet er følgelig omfattet av dette.

De eksisterende stiene i Ramsåsen kan i henhold til foreslått verneforskrift merkes, ryddes og vedlikeholdes i henhold til tilstand på vernetidspunktet. Forvaltningsmyndigheten kan også etter søknad gi dispensasjon til utbedring, omlegging og endring av eksisterende stier.

Oslo og Omland friluftsråd (OOF) støtter verneforslagene i sine medlemskommuner, Lørenskog, Gjerdrum, Nannestad og Bærum. De mener at:

- friluftslivet i verneområdene må utredes grundig
- en må bruke de mere friluftslivsvennlige verneforskriftene som er utviklet for naturreservatene i Marka.
- friluftslivstiltak som ikke skader verneverdiene må kunne tillates.
- verneforskriftene ikke må bli unødig strenge og byråkratiske. Det bør f.eks. være mulig å utføre vedlikeholdsarbeid på en skiløype uten at det må søkes om det.
- kjentmannsposter må kunne settes ut uten krav om søknad, men verneverdiene må hensyntas.
- fylkesmannen må få en klarere prioritering av verneområdene i skogvernet.

OOF har også følgende merknader til de konkrete områdene:

Råbjørn: Det går blåmerkede stier gjennom området, på nordsiden av Råbjørn og gjennom den sørvestlige delen. En maskinpreparert skiløype går gjennom den sørlige delen og en skuterkjørt skiløype går over Råbjørn.

Rudskampen: Det går ingen blåmerkede stier eller skiløyper gjennom området.

Styggvannsdalen: Det går ingen merkede stier eller skiløyper gjennom området.

Ramsåsen: Helt i nord, i Urdsdalen, går det en blåmerket sti.

Søbråten: I nordkanten av verneområdet går lysløypa mellom Jordbru utfartsparkering og Vestmarkssetra.

Torshov: Det er ingen informasjon om friluftslivet i området.

Statsforvalterens kommentar: For områdene innenfor markalovens geografiske virkeområde, er malen for verneforskrift som er benyttet ved opprettelse av nye naturreservater i marka siden 2015 lagt til grunn. Friluftslivsaktivitet og -tiltak er som kjent særskilt vektlagt i disse. Miljødirektoratets nasjonale mal for verneforskrifter for naturreservater er lagt til grunn ved utarbeidelse av forskriftene for de to øvrige områdene. Det er imidlertid for områdene både innenfor og utenfor markagrensen

gjort lokale tilpassinger i verneforskriftene ut fra avveininger mellom verneverdier og sårbarhet, størrelse, brukerinteresser, eksisterende tilrettelegginger og ønsker fra grunneiere. Flere av områdene har både truede og sårbare naturverdier. Se for øvrig omtale av hvert enkelt område. Statsforvalteren imøteser eventuell ytterligere informasjon om bruken av områdene gjennom høringen.

OOF har i flere høringsuttalelser påpekt at Statsforvalteren må få en klarere prioritering i skogvernarbeidet. Statsforvalteren kommenterer dette som i tidligere høring: Statsforvalteren har *en løpende dialog med skogeierforeningene og til dels kommunene om ønskede skogområder for vern. Vårt utgangspunkt er områder vi er kjent med at har store naturkvaliteter. Dette kan være kunnskap som har kommet frem gjennom den sentrale kartleggingen av prioriterte skogtyper (bekkekløfter, kalkskog, edelløvskog m.fl.) og gjennom den ordinære naturtypekartleggingen. Skogvernet er evaluert i flere omganger, og peker på hvilke skogtyper og arealer som er mangelfullt vernet. Det er imidlertid ikke mulig innenfor rammen av frivillig skogvern å foreslå vern av områder eller ta inn areal som miljøforvaltningen kunne ønske, dersom det ikke oppnås aksept for dette fra de berørte grunneierne.*

Foreningen til ski-idrettens fremme (Skiforeningen) er mot unødvendige og ikke begrunnede restriksjoner som innskrenker allemannsretten og utøvelse av friluftsliv. Eventuelle restriksjoner må være forankret i verneformål og begrenses i rom og tid i forhold til hva som vurderes nødvendig. Tiltak for å forbedre standarden er nødvendige for å kunne opprettholde skitilbud i snøfattige vintre. Skiforeningen forventer generelt at forskriftene utformes i henhold til malen for verneforskrifter og at preparering og vedlikehold av eksisterende skiløyper tillates uten søknad, samt at utsetting av kjentmannsposter tillates.

I Råbjørn preparerer Skiforeningen Bjertnessjøen-Sæhlibakka-Trasletjernet.

Statsforvalterens kommentar: Når det gjelder verneforskriftene og forholdet til allemannsretten og friluftslivet, viser vi til kommentaren over. Når det gjelder *Råbjørn* konkret, der Skiforeningen preparerer, viser vi til at eksisterende verneforskrift for Rudskampen foreslås videreført. I denne er det bestemmelser som omfatter både vedlikehold, utbedring og preparering av skiløyper.

Norsk organisasjon for terrengsykling (NOTS) Bærum uttaler seg til Ramsåsen og Sørbråten. NOTS er positive til at skog vernes mot skogbruk og ønsker at uberørt natur kan oppleves av både gående og syklende, tilsvarende friluftslovens § 2. Avvik fra friluftslovens hovedregel bør derfor bare skje der reelle, faktabaserte og tungtveiende vernehensyn tilsier dette.

Ramsåsen: NOTS er positive til vern av området. Vil påpeke at det er naturlig med en harmonisering av regelverket for området på linje med nylige etablerte områder i kommunen for øvrig, slik som Gardlaushøgda og Eine. De ber om at dagens restriksjon mot ferdsel med sykkel fjernes fra forskriften. Utvidelsen vil omfatte flere svært populære stier.

Sørbråten: Sørbråten omfatter et område med i hovedsak en nord-sørgående forbindelse som er mye brukt av både gående og syklende. Hovedforbindelsen mellom Jordbru og Vestmarkveien ligger parallelt med, men utenfor den foreslåtte grensen i øst. Området er

forholdsvis flatt og utsatt ved nedbør, uten særlig drenering, og underlaget her er består i all hovedsak av leire. Det bør vurderes om stien bør rutes om til partier som ligger høyere i terrenget, slik at det ikke blir behov for fremtidig vedlikehold som vil bli administrativt unødvendig arbeidskrevende opp mot verneforskrift.

Statsforvalteren kommentar: Det er foreslått å revidere eksisterende verneforskrift for Ramsåsen fra 2005 i forbindelse med utvidelsen. I den forbindelse er det foreslått å åpne for sykling på robuste og mye brukte stier, der det ikke er fare for forringelse av verneverdiene. Disse vil bli avmerket på vernekartet, og Statsforvalteren ønsker gjerne så konkrete innspill som mulig på dette i høringen.

Søbråten utgjør et svært lite areal med bl.a. sjelden og sårbar skogtype. Statsforvalteren mener at det største ferdselstrykket, herunder sykling, fra Vestmarkveien til Jordbru i hovedsak bør kunne skje på andre nærliggende hovedtraséer utenfor verneforslaget.

Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) støtter opprettelse av samtlige områder, og har følgende kommentarer til de konkrete områdene:

Hagaevju: Avgrenset forslag ser ut til å inkludere all verdifull skog som er registrert på tilbudte arealer, noe som er positivt.

Styggvannsdalen: Forslaget omfatter på en god måte kjent verdifullt areal på de to eiendommene som har tilbudt areal. Håper at området senere kan utvides til å omfatte tilgrensende verdifull skog i nord.

Råbjørn: Støtter opprettelse av reservat for det største alternativet. Det er svært viktig kvalitet ved området at det i praksis grenser til utvidelsesforslaget ved Rudskamen. For å sikre denne viktige landskapsøkologiske korridoren som området er en del av, må det største alternativet vernes selv om dette medfører inkludering av en del yngre skog. Restaureringspotensialet for dette er godt. Nordre og sentrale deler av Romerriksåene har for Marka en svært spesiell mulighet til å kunne sikre et funksjonelt nettverk av naturskog. Det er derfor positivt og viktig at avgrensningen i størst mulig grad ligger nær Skotjernfjellet og Snellingsrøysene og Rudskampen naturreservat.

Søbråten: Etter det NOA se, omfatter forslaget på en god måte kjent verdifullt areal på eiendommen som har tilbudt areal.

Ramsåsen: Det er positivt at Ramsåsen utvides. Det bør vurderes å utvide verneforslaget til å inkludere all eldre skog i hogstklasse IV nordøst for naturtypelokalitet Jordbru Skytebane SV. Her er det bl.a. gjort funn av rødlistede arter knyttet til edelløvskog. NOA er skeptiske til at det inkluderes store arealer med kulturskog uten at dette medfører sikring av viktig eldre skog, noe som blir resultatet om Breimåsan inkluderes i reservatet. De finner ingen naturfaglige gode argumenter for dette, da Breimåsan sine myrskvaliteter både er begrensa og for at verdien her ikke trues av skogbruk. NOA går derfor imot et vern av Breimåsan og kulturskogen mellom denne og dagens reservat.

Statsforvalterens kommentar: Statsforvalteren har følgende kommentarer til NOA sin uttalelse til de ulike områdene:

Hagaevju: Uttalelsen tas til orientering.

Styggvannsdalen: Statsforvalteren viser til at området er utvidet noe i nordvest etter oppstartsmelding. Utover dette har ingen aktuelle grunneiere i nord ønsket å tilby arealer for frivillig vern.

Råbjørn: Vi viser til at det største alternativet sendes på høring, og at området er foreslått slått sammen med utvidelsen av Rudskampen.

Søbråten: Uttalelsen tas til orientering.

Ramsåsen: Høringsforslaget gjenspeiler det grunneierne ønsker å tilby på dette tidspunkt. Statsforvalteren mener at inkludering av Breimåsan er fornuftig, til tross for kulturskogen mellom denne og dagens reservat. Utvidelsen sikrer både en buffer langs eksisterende reservat og større variasjon i naturtyper. Breimåsan er vurdert å være godt egnet for aktiv restaurering, og dette er allerede planlagt gjennomført. Videre utgjør området en av de viktigste lokalitetene for skogsfugl i Bærum, noe som vurderes å være en viktig verdi.

Østmarkas Venner (ØV): Det er prisverdig at Losby bruk har tilbudt arealet. Området skårer høyt på flere mangler i skogvernet og har nasjonal verdi. Mener det er riktig å inkludere noen partier med yngre skog for å få med begge naturtyper. Fra et bevaringsbiologisk synspunkt har imidlertid forslaget visse svakheter. Det lille arealet på knapt en halv kvadratkilometer, med verdifulle restbestander av en rekke rødlistede arter, kan være for lite for å sikre langsiktig overlevelse. Små bestander er sårbare og kan lett dø ut. En smal og langstrakt form er også mer utsatt for kanteffekter. Forvaltningen bes undersøke om nærliggende arealer kan legges til verneforslaget. Nordøst mot Ramstadslottet naturreservat er det skog som begynner å nå en ganske høy alder.

Det er ingen merka stier eller løyper i området. Landskapet og verneverdig og spennende skog gjør at det er natur- og opplevelseskvaliteter knyttet til området. Forskriften bør ta hensyn til dette, og sikre området mot slitasje slik at disse verdiene opprettholdes.

Statsforvalteren er enig i at det begrensa arealet og formen på verneforslaget gjør området sårbart, og at dette er en svakhet. Det er også arealer med viktige kvaliteter utenfor forslaget. Statsforvalteren har tidligere i prosessen undersøkt mulighetene for å inkludere bl.a. arealene som ØV påpeker, men dette har ikke blitt tilbudt for frivillig vern av de aktuelle grunneierne.

Helén M. Østbye mener områdenavnet for *Styggvassdalen* må være *Styggvannsdalen*. Området er tilgjengelig fra mange naturlige innfartspor. Det er ingen blåmerkede stier i området, men flere andre små stier. Stier som nevnes er en nordøst i Andersen, to stier/gamle driftsveier som ender henholdsvis syd og nord for vannet, samt en sti/driftsvei inntil Rognstads eiendom. Stiene bør kunne ryddes for vindfall. Driftsvei i området bør kunne brukes til hogst.

En gammel rødmerket skiløype går gjennom området nordlige del med ca. 300 meter. Den har ikke blitt kjørt de siste 15 årene. Det vil være en fordel at et vern ikke stopper løypekjøring, dersom det skulle være nødvendig å preparere denne i fremtiden.

Ruin etter hytta Uroa ble bygget i 1930-årene av eier på Mellom-Røiri gård, og ligger innenfor verneforslaget. Det vil være naturlig å anse ruinen vernet slik den framstår i dag. Innenfor vernet område ligger flere gamle driftsveger. Dette er framtidens kulturminner, og bør bevares.

Statsforvalterens kommentarer: Vi viser til at områdenavnet er foreslått endret til Styggvannsdalen, jf. også uttalelse fra Språkrådet. Det er foreslått et generelt unntak for vedlikehold av eksisterende stier i områder, som bl.a. omfatter rydding av vindfall over sti. Når det gjelder skiløypen som ikke er preparert de siste 15 årene, mener Statsforvalteren at eventuelle fremtidige behov knyttet til denne må behandles etter søknad. En driftsvei i området er nødvendig for skogbruksdrift i bakenforliggende arealer. Denne er avmerket på vernekartet, med tilhørende forskriftsbestemmelse. Driftsveien/stien som ender syd for Styggvann er også avmerket på vernekartet, og kan vedlikeholdes.

Kent Inge Strand uttaler seg til Hagavju, og er grunneier i tilgrensende areal. Ønsker å uttale seg i tilfelle hans eiendom, gbnr. 195/50, skulle bli direkte berørt av verneforslaget. På eiendommen er det en tursti, med tilknytning mot Haga Stadion og Korsdalen. Mange bruker dette som turområde, og dette må kunne fortsette. Det er stadig noen trær som faller ned, eller er i fare for å falle ned. Det ansees som hans ansvar å ta ned de trær som kan være en risiko. Har ønske om å tilrettelegge turområde og rasteplass, som kan benyttes av barnehagene. Anser at området vil bli bedre ivaretatt om grunneier selv står fritt til å disponere det. Anmoder om at han som grunneier involveres i prosessen videre.

Statsforvalterens kommentarer: Vi vil bemerke at verneforslaget ved oppstart ikke berørte, og dermed heller ikke medførte restriksjoner, på gbnr. 196/50 i Nes kommune. Etter ordningen med frivillig vern av skog, er det opp til grunneier selv å avgjøre om et vern er ønskelig eller ikke. Statsforvalteren har etter oppstartsmeldingen vært i kontakt med grunneier, og er av Viken skog gjort kjent med at vedkommende har besluttet å tilby areal for frivillig vern. Tilbudet ble imidlertid ikke mottatt innen høringen. Etter avklaring via Viken Skog er likevel arealet syd for stien på gbnr. 196/50 tatt med i høringsforslaget og vil bli inkludert i endelig vern dersom enighet om avgrensing, bestemmelser, erstatning og avtale oppnås.

Tor Erlend Framstad: svarer på vegne av gbnr. 4/1 og 2 i Gjerdrum kommune. Eiendommene grenser til verneforslaget Thorshaug. De er ikke interessert i at eiendommene berøres av vernet.

Statsforvalterens kommentarer: Verneforslaget Torshov bærer ikke gbnr. 4/1 og 2 i Gjerdrum kommune. Etter ordningen med frivillig vern av skog er det opp til grunneier selv å avgjøre om et vern er ønskelig eller ikke.

4. Endringer etter oppstart av verneplan

Navneendring

Flere områdenavn er endret etter mottatte innspill til oppstartsmeldingen, jf. over. Områdenavnet *Styggvassdalen* er endret til *Styggvannsdalen*. *Sørbråten* er endret til *Søbråten*. *Thorshaug* er endret til *Torshov*, men Statsforvalteren viser til at Thorshaug var områdenavnet benyttet i tilbudet fra grunneier. Vi vil derfor ta dette opp med grunneierrepresentant.

Grenseendringer

I flere av områdene er det gjort mindre justeringer av grensene for bedre tilpassing til kulturlandskap eller annet opparbeidet areal, eiendomsgrenser, traséer og lignende.

Statsforvalteren er gjort kjent med at ytterligere en grunneier i området Hagaevju har besluttet å tilby areal for vern. Tilbudet ble imidlertid ikke mottatt innen høringen. Etter avklaring via Viken Skog er likevel det aktuelle arealet tatt med i høringsforslaget, og det er dermed gjort en mindre utvidelse etter oppstart.

Styggvannsdalen er utvidet noe i nordvest etter oppstartsmeldingen.

Råbjørn bestod i oppstartsmeldingen av to alternative avgrensinger. Det er gått videre med det største alternativet i høringen. Dette alternativet lå separat fra, men svært nære tilbudt utvidelse av Rudskampen. Det ble meldt oppstart av Råbjørn og utvidelse av Rudskampen som to separate områder. Av hensyn til forvaltningen og brukere av områdene, er det i høringen foreslått at disse bindes sammen til et område.

5. Konsekvenser av et vern

Ved opprettelse av verneområder beholder grunneier eiendomsretten, men det legges restriksjoner på hvilke aktiviteter og tiltak som kan gjennomføres i verneområdet. Naturreservat er den strengeste verneformen etter naturmangfoldloven. I naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene. Verneforskriftene innebærer et generelt forbud mot hogst, bygge- og anleggsvirksomhet og motorferdsel. Det er variasjoner i restriksjonsnivået i verneforskriftene for områdene. Dette avhenger av områdets vernekvaliteter, brukerinteresser, eksisterende tilrettelegging, anlegg og innretninger. Det vises for øvrig til verneforslaget for det enkelte området.

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndigheten i verneområdet. Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for de fleste verneområder, men myndigheten er i noen tilfeller delegert til kommunen. Ingen av de aktuelle kommunene som er berørt av denne høringen har forvaltningsmyndighet for verneområdene i sin kommune.

I hovedsak er det den naturlige dynamikken som skal bestemme utviklingen i reservatene, og Statsforvalteren vurderer derfor at behovet for skjøtsel i hovedtrekk vil være begrenset. Imidlertid omfatter både Ramsåsen og Søbråten grøftede myr- og fuktskogområder, der aktiv restaurering av disse vil kunne gjenskape og øke viktige naturkvaliteter. Restaurering av Breimåsan i Ramsåsen er allerede planlagt gjennomført. Søbråten vurderes også å være godt egnet for restaurering. I flere av områdene kan det være aktuelt å gjøre skjøtsel i partier med kulturskog og å ta ut gran i edelløvskoglokaliteter.

Behov for forvaltningsplan og skjøtsel vil for øvrig bli vurdert fortløpende etter eventuelt vern, og ved behov vil det bli søkt om midler fra Miljødirektoratet på vanlig måte.

6. Høring

I det følgende er hvert av verneforslagene kort beskrevet med informasjon om området generelt, verneverdier og andre interesser. Det er også vedlagt konkrete forslag til verneforskrifter og kart med forslag til vernegrenser.

Foreliggende forslag til verneområder og vernebestemmelser er utarbeidet på bakgrunn av de naturfaglige registreringene, dialog med grunneiere og innspill ved melding om oppstart. Forskriftene og avgrensingene som sendes på høring er omforent med grunneierne, men både forskrift, avgrensing og kart vil være gjenstand for videre drøftinger under høringen.

Alle som måtte ønske det, kan komme med en uttalelse til verneforslagene. Statsforvalteren ber spesielt om synspunkter på:

- Områdenavn
- Eventuelle konflikter med andre interesser. Vi ber om at eventuelle konflikter beskrives mest mulig konkret, for eksempel hvilken del av området det særlig er knyttet konflikt til, og hvilke justeringer av bestemmelser i forskriften som vil være nødvendig for å løse eller redusere konflikten.
- Forskriftene og eventuelle merknader til spesielle forhold i det aktuelle området. Også her ber vi om mest mulig konkrete opplysninger og forslag til mulige løsninger.
- Avgrensing av områdene
- Eventuelle behov for skjøtsel og tiltak, samt innspill til forvaltningen av områdene.
- Eventuelle feil i høringsutkastet.

Med bakgrunn i innkomne merknader og opplysninger, samt drøftinger med grunneierne, vurderer Statsforvalteren behovet for å justere verneforslagene. Det tas deretter sikte på å oversende Statsforvalterens endelige verneforslag til Miljødirektoratet i mai 2021.

Frist for å avgi uttalelse er 13. mai 2021. Uttalelser sendes skriftlig på e-post til sfovpst@statsforvalteren.no eller i brev til Statsforvalteren i Oslo og Viken, Postboks 325, 1502 Moss.

7. Verneforslag

7.1. Hagaevju, Nes kommune

Kommune: Nes

Fylke: Viken

Vernekategori: Naturreservat

Areal: 151 daa

Berørte eiendommer: Nes kommune: 195/38, 196/50, 199/12, 10.

Hagaevju ligger ved Haga nord for Auli i Nes kommune, og utgjør deler av et større ravinesystem i marin leire. Verneforslaget ligger på begge sider av en evje.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med forskriften er å bevare et område som representerer en bestemt type natur i form av lavereliggende og høyproduktivt ravineskogareal på marine avsetninger.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem. Området er egnet for å få økte verneverdier gjennom fri utvikling.

Området utgjør deler av et større ravinesystem i marin leire. Leirravine er en sårbar (VU) naturtype som landskapsform, og er sjeldent i internasjonal sammenheng. Det har også innslag av våtmarkskvaliteter med evja. For øvrig er arealet i hovedsak skogdekt, med innslag av rik og forholdsvis fuktig eldre ensjiktet granskog i dels sammenbruddfase, samt parti med noe eldre boreal løvskog. Hogstspor finnes og i øst inngår beiteareal. Området anses som et restaureringsareal med prioriterte skogtyper for vern, som relativt raskt vil kunne få økt kvalitet og med potensiale for utvidelse/ytterligere vern i ravinedalen på sikt.

Hagaevju dekker mangler i dagens skogvern knyttet til lavereliggende og høyproduktiv ravineskog i boreonemoral sone.

Avgrensing

Avgrensingen er foretatt etter dialog mellom Statsforvalteren og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler det arealet grunneierne ønsker å tilby for frivillig vern og som i hovedtrekk er aktuelt å inkludere i vern per i dag. Det forventes et tilbud om vern på gbnr. 196/50, men dette ble ikke mottatt innen høringen. Etter avklaring via Viken Skog er likevel arealet syd for stien på gbnr. 196/50 tatt med i høringsforslaget og vil bli inkludert i endelig vern dersom enighet om avgrensing, bestemmelser, erstatning og avtale oppnås.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrerte automatisk fredete eller nyere tids kulturminner i området.

Inngrepsstatus og andre interesser

Brukerinteressene er knyttet til bl.a. skogbruk, energiinteresser, beite, friluftsliv og idrett. Arealet i øst beites i dag, og det er foreslått åpnet for skånsom beiting i forskriften. Her er det også lysløyper, som benyttes både sommer og vinter. Denne prepareres per i dag med skuter. I

øst går det også en traktorvei og en turtrasé. Samtlige traséer er avmerket på vernekartet, med tilhørende bestemmelser som åpner for bl.a. vedlikehold, oppkjøring av skiløype, sykling og ridning. Hele den østlige delen er kategorisert som et viktig friluftslivsområde, nærturterreng, i kommunens kartlegging.

En 22 kV distribusjonslinje og regionallinjen Årnes-Rånåsfoss på 66 kV krysser det foreslåtte verneområdet. Statsforvalteren forholder seg til enigheten som er oppnådd sentralt om bestemmelsene om drift, vedlikehold, oppgradering m.m. av kraftanlegg, og har dermed foreslått bestemmelser i verneforskriften som ivaretar disse interessene.

Det er ingen kjente forekomster av mineralske ressurser, masseuttak, bergrettigheter eller gamle gruver som berøres av verneforslaget, jf. uttalelsen fra DMF.

Planstatus

Verneforslaget er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) og fareområde for kvikkleireskred i kommuneplanen for Nes.

7.2. Styggvannsdalen, Lørenskog kommune

Kommune: Lørenskog

Fylke: Viken

Vernekategori: Naturreservat

Verneverdi: Nasjonal verdi

Areal: 502 daa

Berørte eiendommer: Lørenskog kommune: 87/6, 87/7 og 91/1

Styggvannsdalen ligger i Lørenskog kommune, like øst for Losby bruk, nordøst i Østmarka. Området ligger på ca. 190-330 moh., og utgjør østvendte og vestvendte lisider med en smal dal mellom. Lokaliteten dekker hele gradienten fra sump til kolle, og har stor variasjon i vegetasjonstyper.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med forskriften er å bevare et område som har særskilt betydning for biologisk mangfold ved å inneholde gammel naturskogpreget gran- og furuskog, som i større partier har mye død ved av ulike størrelser og nedbrytningsgrader. Naturreservatet har stor variasjon i vegetasjonstyper, med innslag av rikere og fuktige skogtyper, og inneholder flere sjeldne, sårbare og truede arter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem. Det skal samtidig tas hensyn til bruk av naturreservatet til idretts- og friluftslivsformål som ikke forringer verneverdiene nevnt i § 1 første ledd.

De største kvalitetene ved området er forekomsten av gammel naturskogpreget gran- og furuskog, som i større partier har mye død ved av ulike størrelser og nedbrytningsgrader. Variasjonen i vegetasjonstyper og innslaget av rike og fuktige typer bidrar til å gi området store kvaliteter. Flere signalarter og rødlistede arter knyttet til både gammel gran- og furuskog, og skog med god kontinuitet i død ved er påvist. Trolig er det høyt potensiale for flere kravstore arter knyttet både til død ved (vedboende sopp, insekter og mose) og stabilt høy luftfuktighet (særlig lav). Samlet vurderes Styggvannsdalen å være nasjonalt viktig (***) og det dekker flere av manglene i skogvernet knyttet til bl.a. lavlandsskog, dels høybonitetsskog og biologisk gammel skog.

Avgrensing

Avgrensingen er foretatt etter dialog mellom Statsforvalteren og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler det arealet grunneiere i området er interessert i å tilby for frivillig vern. Arealet er utvidet noe i nordvest etter oppstartsmeldingen. Ut fra naturverdiene er det et ytterligere potensiale for utvidelse av verneforslaget.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrerte automatisk fredete eller nyere tids kulturminner i området, jf. Kulturminnesøk.

Inngrepsstatus og andre interesser

Det er ingen kjente forekomster av mineralske ressurser, masseuttak, bergrettigheter eller gamle gruver som berøres av verneforslaget, jf. uttalelsen fra DMF. Det er heller ingen nettanlegg eller andre energiinteresser i området.

Interessene i området er i hovedsak knyttet til skogbruk, jakt, fiske og noe friluftsliv. Store deler av området er uframkommelig på grunn av bratt terreng, og er derfor mindre benyttet av allmennheten enn en rekke andre deler av marka.

Noen umerkede stier ligger innenfor verneforslaget. I tillegg går det en gammel traktorvei inn til sydenden av Styggvann og en på østsiden av området. Begge traktorveiene er avmerket på vernekartet med tilhørende bestemmelser om vedlikehold, motorferdsel for uttransport av felt storvilt, sykling m.m. Traktorveien mot øst ivaretar grunneierens behov for transport via reservatet i forbindelse med skogbruksdrift i bakenforliggende areal. Det er for øvrig få inngrep i området.

Som følge av kombinasjonen mellom lite fremkommelig areal og sårbare vegetasjonstyper i dalbunnen, er det gjort lokal tilpassing i verneforskriften for ivaretagelse av vernekvalitetene.

Planstatus

Verneforslaget ligger innenfor markalovens geografiske virkeområde og er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen for Lørenskog.

7.3. Søbråten, Bærum kommune

Kommune: Bærum

Fylke: Viken

Vernekategori: Naturreservat

Areal: 103 daa

Berørte eiendommer: Bærum kommune: 60/1

Søbråten ligger vest for jordbrukslandskapet på Tanumplatået i Bærum kommune, ca. 160 m.o.h. og syd for Jordbru.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med forskriften er å bevare et område som har særskilt betydning for biologisk mangfold ved at det inneholder truet og sjelden natur i form av en forholdsvis stor lokalitet av varmekjær kildeløvskog.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem gjennom aktive restaureringstiltak.

Søbråten utgjør et lite, høyproduktivt og lavereliggende areal. Området inneholder varmekjær kildeløvskog, som er en særlig sjelden og truet naturtype. Lokaliteten må sies å være forholdsvis stor for denne skogtypen. Skogen er påvirket og grøftet, men restaureringspotensialet vurderes godt. Det tas sikte på å tette grøftene, og området vurderes godt egnet for praktisk gjennomføring av dette. Arealet ligger i kort avstand til naturreservatene Ringiåsen, Trollmyr og Ramsåsen med foreslått utvidelse, der det også er innslag av arealer med liknende kvaliteter. Det er ikke foretatt nye naturfaglige registreringer i forbindelse med frivillig vern. Området er lite i areal, men dekker flere av manglene i dagens skogvern.

Avgrensing

Avgrensingen er foretatt etter dialog mellom Statsforvalteren og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler det arealet grunneier er interessert i å tilby for frivillig vern.

Kulturhistoriske verdier

Det er registrert flere automatisk fredete og nyere tids kulturminner i nærheten av området ved Jordbu, men ikke innenfor verneforslaget.

Inngrepsstatus og andre interesser

Verneforslaget grenser i nord mot en lysløype, men omfatter ikke denne. En umerket sti går gjennom området i nord-syd retning. Det er foreslått åpnet for rydding og vedlikehold av eksisterende sti etter søknad. Hovedstien mellom Jordbru og Vestmarkveien ligger parallelt med, men utenfor, den foreslåtte grensen i øst.

Verneforslaget utgjør et svært lite areal med bl.a. sjelden og sårbar skogtype. Selv om en del partier i dag er grøftet, bør dette restaureres, og det foreslås en relativt restriktiv verneforskrift ut fra et langsiktig perspektiv om ivaretagelse av verneverdiene. Statsforvalteren mener at det

største ferdselstrykket fra Vestmarkveien til Jordbru i hovedsak bør kunne skje på andre nærliggende hovedtraséer utenfor verneforslaget. Vi kan ikke se at foreslått forskrift vil medføre særlig konflikt med brukerinteresser, men ber om en tilbakemelding på dette i høringen.

Det har trolig vært beite i området tidligere, men Statsforvalteren kjenner ikke til at det beites i dag. Det er foreslått åpnet for skånsom beiting.

Det er ingen kjente forekomster av mineralske ressurser, masseuttak, bergrettigheter eller gamle gruver som berøres av verneforslaget, jf. uttalelsen fra DMF. Statsforvalteren kan heller ikke se at det foreslåtte vernet er i konflikt med kjente energiressurser.

Planstatus

Verneforslaget ligger innenfor markalovens geografiske virkeområde, og er avsatt til naturområde – grønnstruktur og landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen for Bærum.

7.4. Torshov, Gjerdrum kommune

Kommune: Gjerdrum

Fylke: Viken

Vernekategori: Naturreservat

Areal: 214 daa

Berørte eiendommer: Gjerdrum: 9/1, 2, 3.

Thorshov ligger på vestsiden av Leira i Gjerdrum kommune innenfor et ravinesystem i marin leire.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med forskriften er å bevare et område som inneholder en bestemt type natur i form av lavereliggende og høyproduktivt ravineskogareal på marin leire med lite påvirket og gammel granskog som er forholdsvis rik på død ved.

Området har særskilt betydning for biologisk mangfold med truede og sjeldne naturtyper og godt potensiale for sjeldne arter knyttet til død ved.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Arealet inngikk i fuktskogkartleggingen i 2019. De viktigste kvalitetene ved området er knyttet til at det utgjør et lavereliggende og høyproduktivt ravineskogareal med lite påvirket og gammel granskog som er forholdsvis rik på død ved. Viktig er også arealene med flommarksskog (VU). Området har med dette høy grad av inndekning av mangler i skogvernet.

Avgrensing

Avgrensingen er foretatt etter dialog mellom Statsforvalteren og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler det arealet grunneier er interessert i å tilby for frivillig vern. Det er ut fra naturverdiene potensiale for utvidelser, men aktuelle grunneiere ønsker ikke dette.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrerte automatisk fredete eller nyere tids kulturminner i området.

Inngrepsstatus og andre interesser

Ut fra Statsforvalterens kjennskap er interessene i området knyttet til skogbruk, jakt og eventuelt tidligere beite. Det er ikke beite i dag. Det er ingen kjente stier, veier eller andre anlegg og innretninger i området.

Det er ingen kjente forekomster av mineralske ressurser, masseuttak, bergrettigheter eller gamle gruver som berøres av verneforslaget, jf. uttalelsen fra DMF. Statsforvalteren kan heller ikke se at det foreslåtte vernet er i konflikt med kjente energiressurser.

Planstatus

Verneforslaget er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde, samt reindrift (LNFR) i kommuneplanen for Gjerdrum.

7.5. Ramsåsen, Bærum kommune

Kommune: Bærum

Fylke: Viken

Vernekategori: Naturreservat

Areal: Utvidelse på ca. 1261 daa, totalareal på ca. 1706 daa

Berørte eiendommer: Bærum kommune: 60/1, 60/6, 64/1, 64/7, 65/8 og 80/6

Ramsåsen ligger vest for jordbrukslandskapet på Tanumplatået i Bærum kommune, rett vest for verneforslaget Søbråten og i den sydøstlige delen av Vestmarka. Eksisterende reservat foreslås utvidet i nordvest og sydøst. Det opprinnelige Ramsåsen naturreservat ble første gang vernet gjennom verneplan for edelløvsskog i 1982. Området ble deretter utvidet i 2005.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med forskriften er å bevare et variert skogområde som har særskilt betydning for biologisk mangfold ved at det inneholder gammel granskog, et klassisk eksempel på alm-lindeskog med innslag av hegg, frodig og velutviklet gråor-askeskog og mosaikk av andre rike vegetasjonstyper med plantegeografisk interessante arter. Området inneholder flere sjeldne, sårbare og truede arter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Det skal samtidig tas hensyn til bruk av naturreservatet til idretts- og friluftslivsformål som ikke forringer verneverdiene nevnt i § 1 første ledd.

Utvidelsene vil gi et viktig supplement og buffer til eksisterende reservat. Kvalitetene er knyttet til bl.a. gammel granskog med mye død ved, rike edelløv- og blandings-skoger med godt restaureringspotensiale og rik sump- og kildeskog. I tillegg inngår Breimåsan, og området utgjør en av de viktigste lokalitetene for skogsfugl i Bærum. Breimåsan er grøftet. Aktiv restaurering av myra er planlagt.

Eksisterende reservat og foreslått utvidelse utviser betydelig variasjon og stort spenn i naturtyper og økologiske gradienter. Området som helhet fremviser et rikt og variert biologisk mangfold innen mange grupper og innehar flere truede vegetasjonstyper. Flere rødlistearter er registrert.

Området oppfyller flere mangler i skogvernet knyttet til bl.a. dels lavereliggende område i sørboreal sone med rikere skogtyper, skog med naturskogselementer og viktige forekomster av rødlistearter.

Avgrensning

Avgrensingen er foretatt etter dialog mellom Statsforvalteren og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler det arealet grunneier er interessert i å tilby for frivillig vern. Det foreslås en mindre justering av eksisterende reservat helt i syd, der det er et eldre sandtak som grenses ut. Partier med inneklemt kulturskog inngår i avgrensingen.

Kulturhistoriske verdier

Det er registrert flere automatisk fredete og nyere tids kulturminner i nærheten av området ved Jordbu. To kulturminner ligger på grensen til foreslått utvidelse i øst. Dette omfatter bosetning-aktivitetsområde med rester etter to tufter og en rydningsrøys. Ingen av disse er automatisk fredet.

Inngrepsstatus og andre interesser

Det er skogbruksinteresser i området og det forventes også å være jaktinteresser. Statsforvalteren kjenner ikke til at det beites innenfor verneforslaget i dag, men det er spor etter tidligere tiders beiting.

Det er ingen kjente forekomster av mineralske ressurser, masseuttak, bergrettigheter eller gamle gruver som berøres av verneforslaget, jf. uttalelsen fra DMF. Statsforvalteren kan heller ikke se at det foreslåtte vernet er i konflikt med kjente energiresurser eller nettanlegg, men ber Elvia dobbeltsjekke dette, jf. deres uttalelse.

Arealet inngår i friluftsområdet «Vestmarka», som er vurdert til svært viktig i den kommunale kartleggingen. Ramsåsen er et mye brukt friluftsliv- og idrettsområde for ulike aktiviteter, både sommer og vinter. Utvidelsene berører flere stier og grenser i øst til en lysløype, som i et lite parti ligger innenfor vernegrensen. Mange av stiene er ikke merket, men mye brukt. Det samme gjelder for stier i eksisterende reservat. Det er utsiktspunkt mot øst, som i forskriften er foreslått at kan ryddes for vegetasjon etter søknad.

Det er foreslått å revidere eksisterende verneforskrift fra 2005 i forbindelse med utvidelsen. Malen for verneforskrifter i Marka er lagt til grunn, noe som bl.a. innebærer at hensynet til aktivitet og tilrettelegging for friluftsliv og idrett i større grad er vektlagt sammenlignet med eksisterende verneforskrift. Dette i form av både generelle unntak fra vernebestemmelsene og spesifiserte dispensasjonsbestemmelser for gitte aktiviteter og tiltak.

Samtidig som området er viktig for friluftsliv og idrett, er det et variert og verdifullt naturområde der partier og viktige naturverdier kan være sårbare for bl.a. slitasje, ulike tiltak eller forstyrrelse. Det er derfor gjort tilpassinger i forskriftsmalen for å sikre vernekvalitetene. Dette omfatter bl.a. avmerking på vernekartet av robuste og mye brukte stier som er egnet for sykling og ridning og der det ikke er fare for forringelse av verneverdiene. Statsforvalteren ønsker gjerne så konkrete innspill som mulig på dette i høringen.

Området utgjør en av de viktigste lokalitetene for skogsfugl i Bærum, og er samtidig den lokaliteten som ligger nærmest befolkningstettheten. For å begrense forstyrrelsen på fuglelivet, er det på vernekartet foreslått en sone med tilhørende bestemmelse om ferdselsforbud i perioden 15. mars-1. mai.

Planstatus

Verneforslaget ligger innenfor markalovens geografiske virkeområde, og er avsatt til naturområde – grønnstruktur og landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) i kommuneplanen for Bærum. I øst grenser området til igangsatt reguleringsplanarbeid for «turveitrase Vestmarka».

7.6. Rudskampen og Råbjørn, Nannestad kommune

Kommune: Nannestad

Fylke: Viken

Vernekategori: Naturreservat

Verneverdi: regional verdi

Areal: Utvidelse på ca. 2659, totalareal på ca. 3861 daa.

Berørte eiendommer: Nannestad: gbnr. 8/1, 156/1.

Rudskampen og Råbjørn ligger i Nannestad kommune, nord i Romerriksåsene. Eksisterende Rudskampen naturreservat foreslås utvidet med et lite areal i nordøst og vestover med Råbjørn.

Verneformål og verneinteresser

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer eldre naturlig forynget barskog med innslag av truet, sjelden og sårbar natur. Videre er formålet å bevare et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det utgjør en viktig del av et nettverk av vernet gammelskog på Romerriksåsene.

Området består av gammel barskog, intakt lavlandsmyr i innlandet, samt rikmyr. Flere truede og sårbare arter knyttet til gammel skog forekommer i området. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Det skal samtidig tas hensyn til bruk av naturreservatet til idretts- og friluftslivsformål som ikke forringer verneverdiene nevnt i § 1 første ledd.

Området er i den naturfaglige registreringen vurdert til å ha regional verdi (**). De viktigste kvalitetene ved Råbjørn er knyttet til eldre fuktig granskog og innslag av gammel furuskog. Den eldre skogen er fragmentert av ungskog, som i stor grad er av noe bedre boniteter. Forslaget omfatter dermed betydelig restaureringsareal. Utvidelsesarealet sydvest for eksisterende Rudskampen har gammel skog og en relativt høy konsentrasjon av registrerte rødlistearter. Blant de registrerte artene er bl.a. lappkjuke (EN).

Rudskampen og Råbjørn inngår i et større økologisk nettverk av gammel naturskog i verneområdene i Romerriksåsene, og dette er en viktig kvalitet ved området.

Avgrensing

Avgrensingen er foretatt etter dialog mellom Statsforvalteren og grunneierrepresentanter, og gjenspeiler det arealet grunneier er interessert i å tilby for frivillig vern.

Råbjørn bestod i oppstartsmeldingen av to alternative avgrensinger. Det er gått videre med det største alternativet i høringen. Dette alternativet lå separat fra, men svært nære tilbudt utvidelse av Rudskampen. Det ble meldt oppstart av Råbjørn og utvidelse av Rudskampen som to separate områder. Av hensyn til forvaltningen og brukere av områdene, er det i høringen foreslått at disse bindes sammen til et område.

Kulturhistoriske verdier

Det er ikke registrert automatisk fredede eller nyere tids kulturminner innenfor verneforslaget.

Inngrepsstatus og andre interesser

Brukerinteressene i området er knyttet til skogbruk, jakt fiske og friluftsliv. Det er flere stier, skiløyper og kjøretraséer som går inn i eller gjennom områdene. Det foreslås en videreføring av eksisterende verneforskrift for Rudskampen, der det er forskriftsbestemmelser som omfatter både vedlikehold, begrenset utvidelse og utbedring av eksisterende stier og skiløyper, samt preparering av skiløyper.

En kjøretrasé mellom Råbjørn og Rudskampen er nødvendig for skogbruksdrift i bakenforliggende areal. Denne er på høringskartet kun grovt avmerket, og nøyaktig trasé vil bli avklart i den videre prosessen. Øvrige kjøretraséer i utvidelsene vil ikke lenger ha noen funksjon ved et vern av skogen, og det vil dermed ikke være behov for vedlikehold og opprettholdelse av disse.

En 300 kV – transmisjonsnettledning krysser verneforslaget i vest. Det er i foreslått endringsforskrift tatt inn standardbestemmelser som skal ivareta interessene knyttet til nettledningen. Statsforvalteren har ikke avmerket trasé for motorferdsel tilknyttet ledningen, se vår kommentar til Statnett sin uttalelse.

Det er ingen kjente forekomster av mineralske ressurser, masseuttak, bergrettigheter eller gamle gruver som berøres av verneforslaget, jf. uttalelsen fra DMF.

Planstatus

Verneforslaget ligger innenfor markalovens geografiske virkeområde. Området er avsatt til landbruk-, natur- og friluftsområde (LNF) og hensynssone nedslagsfelt for drikkevann i kommuneplanen for Nannestad.

8. Vedlegg

- Forskrift og kart for Hagaevju, i Nes kommune
- Forskrift og kart for Styggvanndalen, Lørenskog kommune
- Forskrift og kart for Søbråten, Bærum kommune
- Forskrift og kart for Torshov, Gjerdrum kommune
- Forskrift og kart for Ramsåsen, Bærum kommune
- Forskrift og kart for Rudskampen og Råbjørn, Nannestad kommune
- Naturfaglige rapporter